

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 1VCdo/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8215202335
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Bajánková
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8215202335.2

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu, Mgr. Dušana Čima, JUDr. Mariána Sluka, PhD., JUDr. Ľubora Šeba, JUDr. Petra Brňáka, a JUDr. Martiny Valentovej, v spore žalobcu JUDr. E. V., J., P. XX, správcu úpadcu VPMK s.r.o., Kapušany, Priemyselná 534, IČO: 31 679 960, proti žalovanej U. H., L., D. XXXX/XX, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Tomčovčík, s.r.o., Košice, Nerudova 14, IČO: 50 001 949, o neúčinnosť právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1C/217/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, zo dňa 22. júla 2020, sp. zn. 23Co/40/2019 takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 22. júla 2020, sp. zn. 23Co/40/2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bardejov z 10. októbra 2018 č.k. 1C/217/2015-114 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Bardejov na ďalšie konanie.

II. Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov ako dvojstranný právny úkon manželov alebo bývalých manželov môže byť voči veriteľom niektorého z manželov alebo bývalých manželov za splnenia zákonom vymedzených podmienok neúčinným právnym úkonom a to bez ohľadu na to, že k uzavretiu dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov došlo počas súdneho konania a súd uzavretie tejto dohody potvrdil vo forme uznesenia o schválení súdneho zmiaru.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 14. marca 2016, č. k. 1C/217/2015-48 žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Rozsudok odôvodnil tým, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu - dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“). Súd prvej inštancie uviedol, že uznesením Okresného súdu Bardejov z 27. marca 2014 č. k. 3C/124/2013-37 súd schválil zmier uzavretý medzi účastníkmi konania U. H. (žalovanou) a jej manželom K. H., ktorý sa týkal vyporiadania ich BSM po jeho predchádzajúcom zrušení súdom. Uznesenie o schválení zmiaru nadobudlo právoplatnosť dňa 27. marca 2014. Podľa súdu prvej inštancie vec bola právoplatne ukončená schválením súdneho zmiaru a uznesenie ako právoplatné rozhodnutie súdu nemohlo byť predmetom žaloby o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Návrh na ukončenie veci súdnym zmirom bol totiž procesným právom účastníkov a súd by ho neschválil len v prípade, ak by bol v rozpore s právnymi predpismi, čo zrejme nebol, keďže bol súdom schválený. Žaloba o určenie, že dohoda účastníkov konania uzatvorená dňa 27. marca 2014 je právne neúčinná, nemôže napádať právoplatné rozhodnutie súdu, obsahom ktorého je procesný prejav účastníkov konania. Ak právna vec je právoplatne skončená a BSM vyporiadané súdom, nemôže byť vec opätovne prejednaná prípadnou žalobou o určenie neúčinnosti právneho úkonu ani vo vzťahu k žalobcovi.

1.1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením zo dňa 27. novembra 2017, sp. zn. 23Co/132/2016 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. S právnym názorom súdu prvej inštancie, že dohodu o vyporiadaní BSM schválenú súdnym

zmierom nie je možné vyhlásiť za neúčinný právny úkon, odvolací súd nesúhlasil. Rovnako ako v prípade iných právnych úkonov následkom vyhlásenia neúčinnosti takého právneho úkonu je skutočnosť, že veriteľ sa môže požadovať uspokojenia svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku. Platnosť tohto právneho úkonu ostáva zachovaná, vyslovením neúčinnosti sa len zakladá právo veriteľa požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku. Takýto postup bol podľa názoru odvolacieho súdu možný aj v prípade dohody o vyporiadaní BSM, schválenej súdnym zmiernom. Bolo zrejmé, že aj dohoda o vyporiadaní BSM môže ukracovať veriteľa v uspokojení jeho vymáhateľnej pohľadávky. Zo súdom zisteného skutkového stavu však nebolo možné zistiť skutočnosť, aká vymáhateľná pohľadávka veriteľa existovala v čase uzatvárania dohody o vyporiadaní BSM. Špecifikom tohto sporu bola skutočnosť, že pohľadávka, ktorej uspokojenie malo byť konaním žalovanej a jej manžela ukrátené, bola taktiež pohľadávka z odporovateľného právneho úkonu. Odvolaciemu súdu sa javilo, že rozhodnutie súdu, ktorým bol manžel žalovanej zaviazaný zaplatiť do všeobecnej podstaty úpadcu (žalobcu) sumu 468 758,78 eura, bolo rozhodnutie konštitutívne, nie deklaratórne, a preto za vznik pohľadávky nebolo možné považovať samotný prevod finančných prostriedkov z majetku úpadcu. Týmto právne významnými skutočnosťami sa súd prvej inštancie nezaoberal. Súdom prvej inštancie sa nezaoberal ani tým, či takáto dohoda ukracuje veriteľa alebo nie.

1.2. Súdom prvej inštancie následne rozsudkom zo dňa 10. októbra 2018, č. k. 1C/217/2015 - 114 žalobu zamietol a žalovanej voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súdom prvej inštancie po zrušení veci dospel k záveru, že absentuje splnenie základných podmienok vyhlásenia odporovateľnosti právneho úkonu, a preto žalobu zamietol. Poukázal na to, že pohľadávka veriteľa vznikla až 23. februára 2018, v čase vykonania právneho úkonu pohľadávka neexistovala. V konaní nebol preukázaný úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa.

2. Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom zo dňa 22. júla 2020, sp. zn. 23Co/40/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne. Vecná správnosť výroku rozsudku nevyplývala z argumentácie súdu prvej inštancie, ale z právneho posúdenia, ktoré vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) z 30. októbra 2019, sp. zn. 2Cdo/219/2019. Toto rozhodnutie rieši identický právny problém ako sa rieši v tomto konaní a odvolací súd je povinný z takéhoto rozhodnutia vychádzať (čl. 2 ods. 2 CSP), pretože sa jedná o rozhodnutie najvyššej súdnej autority a neexistuje žiadne rozhodnutie najvyššej súdnej autority, ktoré by zastávalo iný názor. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že bez ohľadu na ostatné náležitosti, pokiaľ dohoda o vyporiadaní BSM bola schválená súdnym zmiernom, nie je možné takejto dohode odporovať. Už samotná táto skutočnosť znamená, že takáto žaloba musí byť zamietnutá. Pre takéto právne posúdenie je postačujúci skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, podľa ktorého je predmetom žaloby o neúčinnosť právneho úkonu - dohoda o vyporiadaní BSM, ktorá bola schválená vo forme súdneho zmiernu uznesením Okresného súdu Bardejov z 27. marca 2014.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP. Dovolateľ žiadal, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ videl v nepreskúmateľnosti a zmätočnosti napadnutého rozhodnutia. Podľa dovolateľa nedostatok spočíval v tom, že sa odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia nezaoberal odvolacou argumentáciou žalobcu a nevysporiadal sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Odvolací súd nezaujal žiadne stanovisko k odvolacej argumentácii ohľadom toho, že odporovateľnosť právneho úkonu nepopiera jeho neplatnosť, ale naopak vychádza z platnosti právneho úkonu, že schválený zmiern má sice účinky právoplatného rozsudku, avšak nie je právne záväzný pre každého, iba pre strany konania (§ 228 ods. 1 CSP) a že vyslovením neúčinnosti právneho úkonu sa neruší jeho platnosť, ale sa určuje iba jeho neúčinnosť vo vzťahu ku konkrétnemu žalobcovi. Podľa dovolateľa podstata neúčinnosti spočíva v tom, že právny úkon, ktorému veriteľ odporuje, stráca za podmienok uvedených v § 42a Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) právnu účinnosť vo vzťahu k veriteľovi. Následkom je teda relatívna neúčinnosť právneho úkonu. Hmotnoprávnym úkonom, ktorý podlieha prieskumu súdu a jeho schváleniu, je dohoda o vyporiadaní BSM a táto dohoda je podľa dovolateľa odporovaná. Odporovaný nie je samotný rozsudok, ktorým bola dohoda schválená. Pri schvaľovaní dohody ako súdneho zmiernu súd neskúma podmienky stanovené v § 42a OZ, ale iba podmienky platnosti dohody.

3.2. Nesprávne právne posúdenie dovolateľ namietal v súvislosti s rozdielnou rozhodovacou praxou, keďže vzhľadom k tomu, že okrem rozhodnutia dovolacieho súdu, na ktoré sa odvolal aj odvolací súd (2Cdo/219/2019), existuje aj nález ÚS SR I. ÚS 260/2016, ktorý sa stotožnil s odlišným právnym názorom. Podľa dovolateľa bol nesprávny právny záver odvolacieho súdu na nemožnosť odporovať dohode, schválenej súdnym zmiernom. Tento názor totiž nerozlišuje medzi dohodou ako hmotnoprávnym úkonom, ktorému sa odporuje a procesnou formou jej schválenia ako zmiernom, ktorému sa ale neodporuje.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol, alternatívne zamietol a žalovanej priznal náhradu trov dovolacieho konania.

5. Vec prejednávajúci senát 7C podľa § 48 ods. 1 CSP postúpil uznesením sp.zn. 7Cdo/167/2021 zo dňa 25. mája 2023 veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Vyslovil názor, že dohode o vypořádání BSM schválenej súdnym zmiernom možno úspešne odporovať, nakoľko sa táto dohoda považuje za hmotnoprávny úkon, ktorý názor je zhodný aj nálezom ÚS SR I. ÚS 260/2019. Tento názor je naopak rozdielny od právneho názoru, vyslovenom v rozhodnutí sp.zn. 2Cdo/219/2019, podľa ktorého súdny zmiernom tým, že bol súdom schválený, nadobudol účinky právoplatného rozsudku, ktorý je právne účinný voči každému.

6. Veľký senát občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky si po postúpení veci senátom 7C v súlade s § 48 ods. 4 CSP vyžiadala stanoviská Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

7. Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky v písomnom vyjadrení uviedla, že dohoda o vypořádání BSM je primárne hmotnoprávnym úkonom, a to bez ohľadu na formu, v ktorej ju manželka alebo bývalí manželka uskutočnia. Môžu tak urobiť ústne, písomne, písomne vo forme notárskej zápisnice, zveriť riešenie najlepšieho variantu usporiadania vzájomných vzťahov súdu a to buď autoritatívne, alebo požiadať súd o schválenie súdneho zmiernom. Manželka alebo bývalí manželka môžu dokonca dospieť aj k faktickej dohode, čo sa zvykne označovať ako vypořádání BSM zo zákona. Zdôraznila, že predpokladom schválenie zmiernom je súhlasný prejav vôle manželov resp. bývalých manželov. Z pohľadu hmotného práva ide o dvojstranný právny úkon. Posudzovanie súdu je obmedzené a rozhodujúce skutočnosti súd zisťuje len limitovanom rozsahu, preto potvrdená dohoda o vypořádání BSM súdom ako súdny zmiernom má také isté vlastnosti ako iné právne úkony, ktorému možno odporovať.

8. Generálny prokurátor Slovenskej republiky uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným postupujúcim senátom. Právnu otázkou, pre ktorú bola vec veľkému senátu postúpená navrhuje interpretovať tak, že veriteľ môže žalobou odporovať dohode o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov schválenej súdnym zmiernom. Argumentoval, že pri interpretácii tejto otázky treba vychádzať, okrem iného z pravidla subjektívnej záväznosti rozsudkov, zo zásady formálnej pravdy a z prejednávacieho princípu, ktorými sa civilný proces sporovej veci riadi. Súdne rozhodnutia (až na určité zákonné výnimky) sú záväzné len subjektívne (§228CSP). Uznesenie o schválení zmiernom nemôže mať preto dopad na právne postavenie tretích osôb (na veriteľov strán sporu). Súd zmiernom schváli, ak neodporuje hmotnému právu (§148CSP). Súd vyhodnocuje, či zmiernom neodporuje hmotnému právu (v zásade) len na základe skutočnosti a dôkazov, ktoré strany predložili. Nie je úlohou, ale ani len možnosťou súdu zistiť, či úmyslom strany ukrátiť veriteľa.

9. Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta k predmetnej veci uviedla, že k nastolenej otázke sa prikláňa k názoru postupujúceho senátu. Uviedla, že právna doktrína je v zásade jednotná v tom, že súdny zmiernom je dohoda strán - zmluva. Súd pri schvaľovaní súdneho zmiernom nerozhoduje spor len posudzuje, či je súdny zmiernom v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Preto sa možno stotožniť s názorom, že na účely odporovania je potrebné chápať pojem právny úkon v širšom zmysle a zahrnúť do obsahu tohto pojmu aj dohodou strán schválenú súdom vo forme súdneho zmiernom. Schválenie hmotnoprávnej dohody súdom vo forme súdneho zmiernom nemôže zmeniť to, že vo svojej podstate ide o právny úkon strán. Schválený súdny zmiernom je záväzný len pre strany a rozšírenie záväznosti voči iným subjektom alebo dokonca voči každému by muselo vyplývať priamo zo zákona. Pokiaľ takejto úpravy niet, rozšírenie záväznosti na ďalšie subjekty nemá oporu v zákone. Preto sa veriteľ ako žalobca môže domáhať odporovateľnosti schváleného súdneho zmiernom.

10. Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta uviedla, že sa stotožňuje s názorom senátu, ktorý predložil vec na prerokovanie veľkému senátu. K veci uviedla, že dohoda o vyporiadaní BSM svoj charakter dvojstranného právneho úkonu nestráca, pretože súd túto dohodu t.j. konkrétny spôsob vyporiadania masy BSM prevzal do svojho rozhodnutia „len“ ako procesným právom aprobovaný dvojstranný hmotnoprávny úkon strán sporu, vyvolávajúci následok v procesnej rovine v podobe skončenia sporu. Právo odporovať ukracujúcemu právnomu úkonu dlžníka je dôležitým nástrojom ochrany vlastníckeho práva veriteľa. Špecifikom schválenie zmiern v súdnom konaní sa prejaví v tom, že vyporiadania BSM dohodou manželov resp. bývalých manželov bude po formálnom „užšom“ prieskume (t.j. po posúdení skutočností, či strany disponujú predmetom konania a či dohoda je platným právnym úkonom), je primárne založené na zmluvnej autonómii strán a nie je výsledkom meritórneho rozhodnutia, ktoré by vychádzalo zo zásad normovaných v § 150 OZ. Odopretie súdnej ochrany ukrátenému veriteľovi s odôvodnením, že BSM bolo vyporiadané súdnym rozhodnutím, a preto vyporiadaniu nie je možné odporovať vyvoláva otázky hraničiace s odopretím základného práva na súdnu ochranu.

11. Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta v stanovisku uviedla, že zmier predstavuje primárne hmotnoprávnu dohodu - zmluvu medzi sporovými stranami avšak predsa len zmluvu uzatvorenú počas a v súvislosti so súdnym konaním. Z toho možno vyvodzovať predovšetkým to, že zmier má základ a korene v hmotnom práve, a preto je zmluvou. Základný procesný rys zmiern sa zase prejavuje v tom, že predstavuje surrogát rozsudku súdu. Zmier má tak dvojakú povahu: základom zmiern je hmotnoprávna dohoda sporových strán, avšak v dôsledku procesnoprávných konotácií (predovšetkým okolnosti, že táto dohoda sa neuzatvára izolovanie mimoprocesne) sa účinky zmiern prejavujú aj v procese a to predovšetkým tým, že zmier je aj procesným inštitútom predstavujúcim surrogát rozsudku. V závere skonštatovala, že dohoda o vyporiadaní BSM v dôsledku jeho schválenia ako zmiern, nestráca povahu právneho úkonu a teda takémuto úkonu možno odporovať podľa § 42a OZ.

12. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta uviedla, že schválená dohoda sporových strán vo forme súdneho zmiern nestráca zmluvnú povahu, a preto je možné napadnúť takúto dohodu odporovacou žalobou. V žiadnom prípade nejde o sui generis preskúmanie uznesenia súdu, pretože zmluvná dohoda, tzv. súdny zmier naďalej zostáva v platnosti a uznesenie súdu zostala bez zmeny. Odporovacia žaloba v tomto prípade len testuje účinky uzavretej dohody vo vzťahu k pohľadávke veriteľa voči niektorej zo strán tejto dohody. Na základe odporovacej žaloby môže dôjsť len k neúčinnosti uzavretej dohody vo vzťahu k veriteľovi, ktorý podá odporovaciu žalobu. Naopak, ak by sa nepripustila odporovacia žaloba, bolo by možné inštitút súdneho zmiern zrejme zjavne zneužívať na úkor veriteľov účastníkov dohody (sporových strán), čo by následne vyvolalo tlak na rozsah súdneho prieskumu pri schvaľovaní zmiern.

13. Senát 7C predložil vec veľkému senátu na rozhodnutie o dovolaní, pričom za kľúčovú považoval otázku, či dohode o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmiernom, možno úspešne odporovať, pretože v riešení nastolenej otázky sa odkláňa od názoru vysloveného v skoršom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/219/2019, podľa ktorého súdny zmier tým, že bol súdom schválený, nadobudol účinky právoplatného rozsudku, ktorý je právne účinný voči každému. Predkladajúci senát má za to, dohode o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmiernom, možno úspešne odporovať, nakoľko sa táto dohoda považuje za hmotnoprávny úkon.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací konajúci vo veľkom senáte (§ 35 v spojení s § 48 ods. 1 a 4 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, že spĺňalo zákonom požadované náležitosti, vrátane riadneho vymedzenia dovolacieho dôvodu, pristúpil k skúmaniu splnenia podmienok prípustnosti dovolania. Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke, „či dohode o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmiernom, možno úspešne odporovať“. Vec predkladajúci senát 7C prípustnosť dovolania odôvodnil rozdielnou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Dovolací súd dospel k záveru, že bol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP, t. j. v dovolaní vymedzená právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Senát 7C vo svojom predkladačom uznesení vyslovil názor, že súdny zmier uzavretý účastníkmi nestráca po schválení súdom svoju povahu právneho úkonu, teda úkonu ktorý má hmotnoprávne účinky.

To, že ho súd schválil, je procesným prejavom toho, že súd už nebude o predmete sporu meritórne rozhodovať, keďže spor bol medzi stranami sporu odstránený ich osobitnou dohodou, zhodnými prejavmi vôle vo forme zmiaru. Z hmotnoprávneho hľadiska má zmiar uzavretý pred súdom rovnaké vlastnosti ako iné právne úkony, preto mu veriteľ jednej zo strán zmiaru môže odporovať odporovacou žalobou. Občiansky zákonník pojem právny úkon v tomto smere nijako neobmedzuje, preto treba prijať taký záver, že možno odporovať aj úkonom procesným strán uskutočneným v rámci súdneho konania, ktoré majú hmotnoprávny účinok. V opačnom prípade by sa zásadne oslabil ochrana veriteľa, ktorú mu poskytuje odporovacia žaloba, pretože dlžníkovi by stačilo „prehnat“ svoj ukracujúci právny úkon cez súdne konanie, čím by vylúčil možnosť veriteľa takému úkonu odporovať. Skutočnosť, že zmiar bol schválený súdom a že môže mať účinky právoplatného rozsudku, na tomto závere nič nemení, pretože procesné účinky zmiaru môžu pôsobiť len medzi stranami súdneho konania, nie voči tretím osobám, nezúčastneným na procese.

16. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, po oboznámení sa s obsahom spisu, dôvodmi senátu 7C uvedenými v rozhodnutí o postúpení veci v zmysle § 48 ods. 1 CSP a tiež stanoviskami vyžiadanými v zmysle § 48 ods. 4 CSP, sa stotožňuje s názorom senátu, ktorý mu vec postúpil.

17. Dohoda o vyporiadaní BSM je hmotnoprávnym úkonom, a to bez ohľadu na formu, v ktorej ju manželia alebo bývalí manželia uskutočnia. Dohoda o vyporiadaní BSM je dôvodom prevodu majetku medzi majetkovými podstatami, s ktorými nakladali manželia resp. bývalí manželia, keďže BSM ako osobitná majetková podstata v dôsledku vyporiadania zaniká. Ak pohľadávka veriteľa niektorého z manželov mohla byť uspokojená aj s individuálnej majetkovej podstaty niektorého z manželov a aj z BSM, v dôsledku vyporiadania BSM môže nastať situácia, že celková hodnota majetku na uspokojenie veriteľa sa môže znížiť. Je preto namieste uvažovať o odporovateľnosti dohody o vyporiadaní BSM. Ak teda právnym úkonom došlo k ukráteniu veriteľa môže byť právny úkon, ktorým sa tak udialo voči nemu právne neučiní.

17.1. Súdne rozhodnutia sú záväzné len subjektívne (okrem zákonných výnimiek). Uznesenie o schválení zmiaru nemôže mať preto dopad na právne postavenie tretích osôb, konkrétne na veriteľov strán sporu. Nemožno opomenúť, že súd vyhodnocuje iba to, či zmiar neodporuje hmotnému právu (§148CSP) v zásade len na základe skutočnosti a dôkazov, ktoré strany predložili. Nie je úlohou, ale ani len možnosťou súdu zistiť či úmyslom strán je ukrátiť veriteľa. Predpokladom pre schválenie zmiaru nie je zistenie skutkového stavu v takom rozsahu, aký je inak potrebný pre autoritatívne rozhodnutie súdu. (5MCD/11/2009).

18. Veľký senát vyslovuje záver, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov ako dvojstranný právny úkon manželov alebo bývalých manželov môže byť voči veriteľom niektorého z manželov alebo bývalých manželov za splnenia zákonom vymedzených podmienok neúčinným právnym úkonom a to bez ohľadu na to, že k uzavretiu dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov došlo počas súdneho konania a súd uzavretie tejto dohody potvrdil vo forme uznesenia o schválení súdneho zmiaru.

19. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že ak odvolací súd vychádzal z názoru, že dohode o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmiarom nemožno odporovať, jeho rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení. Dovolanie dovolateľa v tejto otázke treba preto podľa § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. považovať za prípustné a zároveň aj dôvodné.

20. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky neostalo preto iné, než vyššie uvedený rozsudok odvolacieho súdu, spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 a § 450 C. s. p.). V novom rozhodnutí vo veci rozhodne tento súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.). V ďalšom konaní je odvolací súd a aj súd prvej inštancie právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

21. Toto rozhodnutie prijal veľký senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 7 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.